ECLI:LV:AIRT:2017:0918.C07053217.1.S

Lieta Nr. C07053217

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2017. gada 18. septembrī

Aizkraukles rajona tiesa šāda sastāvā:
tiesnese S. Vikentjeva,
ar tiesas sēdes sekretāri G. Mečaju, G. Volkmani,
piedaloties prasītāja pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Jeļenai Alfejevai un atbildētājas pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Jeļenai Jaskovai,
atklātā tiesas sēdē iztiesāja civillietu SIA "olSem" maza apmēra prasībā pret AAS "BALTA" par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017. gada 19. jūnijā Aizkraukles rajona tiesā saņemts sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "olSem" (turpmāk arī prasītāja) prasības pieteikums maza apmērā pret apdrošināšanas akciju sabiedrību (turpmāk – AAS) "BALTA" (turpmāk arī atbildētāja) par naudas piedziņu.

Prasības pieteikumā prasītāja atsaucas uz Civilprocesa likuma 28. panta ceturto daļu, norādot, ka prasītāja ceļ prasību par zaudējumiem prasītājas mantai, kas tika bojāta Neretas pagastā, Neretas novadā. Prasītāja vēlas izmantot tiesības, kas noteiktas Civilprocesa likuma 28. pantā, nosakot piekritību pēc prasītāja izvēles. Izņēmuma piekritība, kas liegtu noteikt piekritību pēc prasītāja izvēles (Civilprocesa likuma 29. pants), šai lietai nav noteikta. Norādīts, ka atbildētājai Aizkrauklē darbojas filiāle (pārstāvniecība).

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2016. gada 25. augustā starp prasītāju kā apdrošinājuma ņēmēju un arī apdrošināto un atbildētāju kā apdrošinātāju tika noslēgts apdrošināšanas līgums (polise Nr.) par ekskavatora /TL marka/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, šasijas Nr. /šasijas numurs/, izlaides gads 2006, apdrošināšanu (turpmāk - apdrošināšanas līgums). Apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa ir atbildētājas iepriekš sagatavoti un tā tīmekļa vietnē publicēti atbildētājas apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi Nr. 04 un Speciālās tehnikas apdrošināšanas noteikumi Nr. 1403.05. Apdrošināšanas aizsardzība ar Apdrošināšanas līgumu lika nodrošināta visiem pēkšņiem un neparedzētiem apdrošināšanas objekta fiziska bojājuma, bojāejas, zādzības vai laupīšanas gadījumiem, ievērojot Apdrošināšanas noteikumu 7. punktā noteiktos izņēmumus.

Minētā apdrošināšanas līguma darbības laikā ekskavators bija bojāts, par ko prasītājas pārstāvis 2016. gada 3. oktobrī vērsies pie atbildētājas ar pieteikumu zaudējumu atlīdzībai, pamatojoties uz ko tika reģistrēta atlīdzību lieta Nr.. Pieteikumā bija norādīta informācija par apdrošināšanas gadījumu Neretas pagastā, Neretas novadā, kur bojāts ekskavatora /TL marka/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, šasijas Nr. /šasijas numurs/ priekšējais stikls un konstatēti citi bojājumi. Saziņa starp prasītāju un atbildētāju notika telefoniski un

izmantojot e-pastu. Atbildētājas pārstāvis sākotnēji informēja, ka apdrošinātāja pārstāvis ieradīsies bojātā apdrošināšanas objekta atrašanas vieta, bet vēlāk informēja, ka netiek uz apskates veikšanu, lūdzot atsūtīt bildes, kur būtu redzami bojājumi. Prasītāja ir izpildījusi visas atbildētājas pārstāvja izvirzītās prasības.

Pamatojoties uz minēto pieteikumu zaudējumu atlīdzībai, atbildētāja ir informējusi par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, 2016. gada 29. novembrī nosūtot atteikuma vēstuli Nr.. Savu atteikumu atbildētāja pamato tikai ar to, ka pēc sniegtās informācijas par atgadījumu, iesniegtajiem foto attēliem un bojājumu rakstura, secināms, ka ir sniegta nepatiesa informācija par bojājumu iegūšanas apstākļiem.

Atsaucoties uz apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3.2. un 7.4.1. punktu, atbildētāja apgalvo, ka pieteiktie bojājumi ir dažāda rakstura un ir radušies ilgstošā laika periodā, tehnikas ekspluatācijas laikā līdz apdrošināšanas polises noslēgšanai. Nekādus pierādījumus saviem apgalvojumiem, kas ir par pamatu atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, atbildētāja nav norādījusi.

Prasītāja norādījusi, ka Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3.2. punkts paredz apdrošinātā pienākumu atmaksāt saņemto apdrošināšanas atlīdzību vai tās daļu apdrošinātājam, ja apdrošinājuma ņēmējs vai apdrošinātais ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ sniedza apdrošinātājam nepatiesu informāciju par apdrošināto objektu vai apdrošinātā riska iestāšanās apstākļiem. Savukārt minēto noteikumu 7.4.1. punkts paredz, ka apdrošinātājam ir tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no šajā apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem.

Prasītāja uzskata, ka atbildētājas atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir nepamatots un pieteiktais ekskavatora bojāšanas gadījums ir uzskatāms par apdrošināšanas gadījumu apdrošināšanas līguma un piemērojamo tiesību normu izpratnē, ar ko atbildētājai kā apdrošinātājam iestājas saistības veikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu apdrošinātajam, atlīdzinot prasītājai zaudējumus saistībā ar apdrošināšanas objekta - ekskavatora bojājumiem (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 35. pants). Līdz ar to prasītāja - apdrošinātais ceļ šo prasību pret atbildētāju par līgumsaistību izpildi un zaudējumu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājas atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību pamatots ar apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3.2. punktu, kas paredz apdrošinātā pienākumu atmaksāt saņemto apdrošināšanas atlīdzību vai tās daļu apdrošinātājam, ja apdrošinājuma ņēmējs vai apdrošinātais ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ sniedza apdrošinātājam nepatiesu informāciju par apdrošināto objektu vai apdrošinātā riska iestāšanās apstākļiem; apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.4.1. punktu, kas paredz, ka apdrošinātājam ir tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no šajā apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem. Kā var redzēt no apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3.2. punkta gramatiskās konstrukcijas, šis punkts nenosaka izņēmuma gadījumus apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumam (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 12. pants), bet nosacījumi saņemtās apdrošināšanas atlīdzības atmaksai. Šajā lietā apdrošināšanas atlīdzība netika izmaksāta. Tāpat jāņem vērā, ka apdrošināšanas līgumā ir norāde, ka apdrošināšanas objekts tiek apdrošināts pret visiem riskiem. Speciālas tehnikas apdrošināšanas noteikumu Nr. 1403.05 2.1. punkts

sniedz šīs apdrošināšanas aizsardzības definīciju, nosakot, ka „Visu risku apdrošināšana - tiek apdrošināts jebkāds apdrošināšanas objekta pēkšņs un neparedzēts fiziska bojājuma, bojāejas, zādzības vai laupīšanas gadījums, ievērojot šo noteikumu 7. punktā noteiktos izņēmumus". Uz šo speciālo apdrošināšanas noteikumu 7. punktu atbildētāja savā atteikumā vēstulē neatsaucas vispār. Turklāt gan piemērojot apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04, gan arī 7.4.1. punktu, atbildētāja nav pat norādījusi, kā izpaužas apdrošinātā ļauns nolūks vai rupja neuzmanība un kāds konkrēti apdrošināšanas līgumā noteiktais pienākums nav izpildīts.

Prasītāja norādījusi, ka šajā situācijā jautājums par pierādījumiem, kuri apdrošinātājam - atbildētājai jānodrošina sava atteikuma pamatošanai (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta sestā daļa) vispār nevar tikt pacelts. Norādīts, ka apdrošināšanas objekts - ekskavators ir izgājis valsts tehnisko apskati 2016. gada augustā, kas apliecina to, ka stikla un citi bojājumi tam nav bijuši. Uz šiem bojājumiem nav arī norādes apdrošināšanas līgumā, kā arī jebkuru pierādījumu to esamībai apdrošināšanas līguma slēgšanas brīdī vispār. Tādējādi iepriekšminētais apdrošinātāja - atbildētājas atteikums izmaksai apdrošināšanas atlīdzību nevar tikt uzskatīts par pamatotu, jo apdrošinātājs ne tikai nav sagādājis pierādījumus saviem apgalvojumiem, bet pat nenorāda kā izpaužas apdrošināšanas līguma noteikumos paredzēti izņēmumi.

Prasītāja norādījusi, ka judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka apdrošināšanas līguma noteikumu interpretācijai ir piemērojams tā saucamais *contra proferentem* princips, saskaņā ar kuru šaubas par līguma noteikuma nozīmi tulkojamas par sliktu attiecīgā noteikuma sastādītājam. Ņemot vērā to, ka strīdīgos apdrošināšanas līguma noteikumus sastādījusi atbildētāja iepriekš, kura turklāt ir profesionāla apdrošināšanas tirgus dalībniece, šā principa piemērošana konkrētajā situācijā, kad ir iespējams šos noteikumus interpretēt dažādi, atbilstu gan Civillikuma 1508. un 1500. pantiem, gan arī nebūtu pretrunā ar Civillikuma 1. pantu. Latvijas Republikas Augstākas tiesas Civillietu departamenta 2014. gada 8. oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-33/2014 ir norādīts, ka apdrošinātājai, kura sagatavojusi un tulkojusi līguma noteikumus, vajadzēja izteikties konkrētāk, lai nerastos strīdi par lietoto vārdu un definīciju izpratni. Nav pieļaujama situācija, ka atbildētājas iztulkotie, neskaidrie līguma noteikumi tiek interpretēti par labu apdrošinātājai, kurai kā savas nozares speciālistei bija labāk zināms, ko nepieciešams norādīt līgumā, lai tas pareizi tiktu izpildīts un nerastos strīdi par lietoto vārdu un definīciju izpratni. Turklāt balstoties uz judikatūras atziņām, lai atzītu apdrošinātāja tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, pareizi jānoskaidro apdrošināšanas noteikumu attiecīgu punktu saturs un jēga, kā arī jāizanalizē zaudējumu radījušo notikumu iemesli un jānoskaidro, vai zaudējumi ir radušies apdrošinātā riska rezultātā, proti, kāds ir zaudējumu rašanās tiešais cēlonis (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 13. oktobra spriedums lietā Nr.C30758212 SKC-311/2016*).

Apdrošinātājam ar likumu ir uzlikts par pienākumu riska iestāšanos, pārbaudīt visu pieejamo informāciju, apdrošināšanas atlīdzību un pierādīt atteikuma pamatu. Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. pants uzliek apdrošinātājam virkni pienākumu, bet šā panta sestā daļa tieši paredz, ka apdrošinātājam ir pienākums pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. No iepriekšminētajām tiesību normām izriet, ka apdrošinātāja pienākums ir atklāt atteikuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību motīvus, kas ir balstīti uz apdrošinātāja pārbaudītiem pierādījumiem. Līdz ar to secināms, ka atbildētājas vēstulē par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību norādītais atteikuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību pamatojums ir izsmeļošs un prasītāja turpmāk pamato savu prasību uz iebildumiem pret atbildētājas norādītiem atteikuma motīviem.

Pierādīšanas pienākuma sadalījumu starp apdrošināto un apdrošinātāju apstiprina arī nostiprinājusies judikatūra. Tā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014. gada 14. februāra spriedumā lietā Nr. SKC-17/2014 norādīja: „Apdrošinātāja aizdomas vai šaubas nedod tam tiesības atkāpties no tiesīgi noslēgta līguma izpildes. Tikai uz likumā vai līgumā tieši tam paredzētiem pamatiem apdrošinātājs var atteikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. Apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošinājuma līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta sestā daļa). Tātad apdrošinātājai, ja tā pamato atteikumu ar to, ka apdrošinājuma ņēmējs ir sniedzis nepatiesu informāciju vai nav sniedzis pieprasīto informāciju un, ka patiesībā apdrošināšanas objekts nav gājis boja apdrošinātā riska izraisīta notikuma rezultātā, tad tai, pirmkārt, jānorāda atbilstošs atteikuma tiesiskais pamats, otrkārt, tas ir jāpierāda. Apdrošinātajam nav pienākums vispirms iesniegt pierādījumus, kas atspēkotu apdrošinātājas vēl nepierādītos apstākļus".

2017. gada 18. augustā tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi. Atbildētāja norāda, ka prasību neatzīst (*lietas 36. lapa*). 2016. gada 3. oktobrī atbildētājai tika pieteikti apdrošinātā ekskavatora bojājumi. Atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta otrai daļai apdrošinātājam nav tiesību bez pārliecināšanās par apdrošinātā riska iestāšanos noraidīt vai apstiprināt prasību, kas iesniegta, pamatojoties uz apdrošināšanas līgumu.

2016. gada 25. oktobrī atbildētāja lūdza prasītājai nodrošināt ekskavatora vadītāja paskaidrojumus, uz ko bija saņemta atbilde, ka "sestdien objektā pamanīju ekskavatora stikla, riepas un kāju paliktņa bojājumu. Uzzvanīju apdrošināšanas brokerim, lika uztaisīt fotogrāfijas. Pirmdien no rīta salaboju riepu, ieliekot jaunu kameru - riepa atradās uz priekšējā tilta labās puses riteņa. Pārliku salaboto riepu uz aizmugurējo tiltu, jo šīs riepas svara indekss nenodrošina pietiekošu kravas noslodzi. Kad apskatīju pārējos defektus, pamanīju priekšējā vējstikla un kāju paliktņa (kāpšļa) bojājumu. Uz doto brīdi ekskavatoram ir ielikts stikls no cita ekskavatora, kurš ir jāatdod tiklīdz saņemšu jaunu, jo bez stikla nevar pastrādāt". Lai pārliecinātos par apdrošināta riska iestāšanos, atbildētāja lūdza prasītājai nofiksēt ekskavatoram nodarītos bojājumus un atsūtīt foto attēlus.

2016. gada 2. novembrī atbildētāja saņēma prasītājas uzņemtos ekskavatora bojājumu foto attēlus.

2016. gada 28. novembrī sauszemes transportlīdzekļu tehniskais eksperts /pers. D/ (sertifikāts AA Nr.033) atbildētājas uzdevumā veica pieteikto ekskavatora bojājumu izvērtēšanu. Eksperta atzinumā atlīdzību lietā Nr. eksperts nonāca pie secinājuma, ka "... ekskavatora bojājumi radušies ilgākā laika periodā tā ekspluatācijas laikā un neatbilst klienta pieteiktajiem apstākļiem". Šāds eksperta secinājums pamatots ar šādiem eksperta novērojumiem: priekšējā vējstikla bojājums apakšējās daļas kreisajā pusē skatoties no vadītāja darba vietas nav radies atlīdzības pieteikumā norādītajā datumā, bet gan diezgan ievērojamu laika periodu iepriekš. Par to liecina stikla plīsuma vietās redzamais netīrumu/organisko uzslāņojums un līmlentes ar kuru aizlīmētas plaisas nolietojies izskats; ekskavatora aizmugurējās kreisās riepas Bridgrstone sānu daļas bojājums ir radies ilgākā laika periodā no sākotnēji neliela iegriezuma, jo nav redzamas svaigas griezuma pēdas, kas apliecinātu, ka bojājums ir radies pēkšņi un neparedzēti; ekskavatora kreisā kāpšļa bojājumi ir dažāda rakstura skrāpējumi un nelielas deformācijas, kas neizbēgami rodas šādas tehniskas ekspluatācijas laikā ilgākā laika periodā.

Tādējādi, izvērtējot atbildētājas rīcībā iesniegto informāciju par atgadījumu, iesniegtos foto attēlus un pieteikto bojājumu raksturu, atbildētāja, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr.04 punktu 7.3.3.2. un punktu 7.4.1., pieņēma lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumu, par ko 2016. gada 29. novembrī rakstiski informēja prasītāju. Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1. panta 4. punktu apdrošināšanas gadījums — ar apdrošināto risku cēloņsakarīgi saistīts notikums, kuram iestājoties paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa atbilstoši apdrošināšanas līgumam. Savukārt likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 6. panta 3. daļā noteikts, ka apdrošināšanas līgumā var ietvert arī citus nosacījumus, kas atbilst šim likumam un Civillikumā paredzētajiem vispārīgiem darījuma noteikumiem, kā arī līguma raksturīgos noteikumus, kuri skar apdrošinājuma ņēmēja vai apdrošinātā intereses.

Atbildētāja norādījusi, ka likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 12. pantā precīzi noteikti izņēmuma gadījumi, kuru dēļ radušos zaudējumus apdrošinātājs nesedz, kā arī noteiktas apdrošināšanas līgumslēdzējas pušu tiesības vienoties par citiem izņēmuma gadījumiem, tātad, atbildētājas pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību iestājas tikai apdrošināšanas līgumā noteiktajos gadījumos: ja iestājās apdrošinātais risks un nav iestājušies izņēmuma gadījumi, kuru dēļ radušos zaudējumus apdrošinātājs nesedz.

Atbilstoši noslēgtā apdrošināšanas līguma noteikumiem, apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi Nr. 04 ir apdrošināšanas līguma neatņemama

sastāvdaļa. Atbildētājas atteikums ir pamatots ar apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 punktu 7.3.3.2. un punktu 7.4.1. Iepazīstoties ar noslēgtā apdrošināšanas līguma noteikumiem, t.sk., apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 saturu, var viennozīmīgi izdarīt secinājumu, ka atteikuma pamatojumā norādītais Noteikumu 7.3.3.2. punkts ir acīmredzama drukas kļūda, norādot atteikumā punktu 7.3.3.2. punkta 7.3.2. vietā, jo punkts 7.3.3.2. attiecināms uz gadījumu, kad apdrošināšanas atlīdzība jau bija izmaksāta, savukārt, punkts 7.3.2. attiecināms uz gadījumu, kad lēmums par apdrošināšana atlīdzības izmaksu vai atteikumu vēl nav pieņemts, un nosaka, ka apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā (prasītāja) pienākumi pēc apdrošinātā riska iestāšanās: iesniegt apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, norādot patiesas ziņas par apdrošināšanas gadījumu.

Atbildētāja norādījusi, ka apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 punktā 7.4.1. noteikts, ka apdrošinātājam ir tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no šajā apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem. Tādējādi, secināms, ka atteikuma pamatojumā atbildētāja ir pieļāvusi acīmredzamo drukas kļūdu, kas izskaidrojama ar lieka cipara "3" pievienošanu noteikumu punkta kārtas numuram, kas nevar būtiski ietekmēt atbildētājas pieņemtā lēmuma pamatotību, jo atbildētāja ir konstatējusi nepatieso ziņu par pieteiktā gadījuma apstākļiem sniegšanas faktu. Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 punktā 1.6. definēts, ka apdrošināšanas gadījums - ar apdrošināto risku cēloņsakarīgi saistīts notikums, kuram iestājoties, paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa atbilstoši apdrošināšanas līgumam. Tādējādi, priekšnosacījums apdrošināšanas atlīdzības izmaksai ir notikums (nejaušs gadījums; atgadījums), nevis kādas mantas lietošanas procesa dabiskās un neatvairāmās sekas.

Atbildētāja atsaucas uz Civillikuma 1. pantu, norādot, ka laba ticība ietver godīgumu un taisnīgumu. Plašākā nozīmē labas ticības principa mērķis ir veicināt savstarpēju lojalitāti, uzticamību un godīgumu civiltiesiskā apgrozībā. Apdrošināšanas līguma noteikumos ir noteikts prasītājas pienākums sniegt patiesas ziņas par pieteikto apdrošināšanas gadījumu. Atbildētājas ieskatā prasītāja, iesniedzot prasību tiesā par atbildētājas pieņemto lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības atteikumu, rīkojas pretēji labas ticības principam, jo atbildētājas atteikums balstās uz prasītājas nepatiesas informācijas par pieteiktā gadījuma apstākļiem konstatēšanas faktu, kas ir labi zināms prasītājai. Labas ticības principa pamatā ir atziņa, ka tiesību izlietošanā un pienākumu izpildē katram subjektam ir jāievēro noteiktas ētiskas robežas, kuru pārkāpšanas gadījumā viņš nebauda tiesisku aizsardzību. Atteikuma pamatojumā pieļautā drukas kļūda nevar būtiski ietekmēt atbildētājas pieņemtā lēmuma pamatotību, jo atbildētāja objektīvi izvērtējot prasītājas sniegto informāciju par pieteikto gadījumu un iesniegtos foto attēlus, ir konstatējusi, ka pieteiktie ekskavatora bojājumi ir radušies ekskavatora ilgstošās lietošanas rezultātā nevis kāda viena notikuma laikā. Tādējādi, atbildētāja uzskata pieteikto prasību par pilnīgi nepamatotu un noraidāmu (*lietas 33.-40. lapa, 43.-45. lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[26] pantu tiesa [..] var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas [..]. Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2017. gada 1. augusta lēmumu civillieta nolikta izskatīšanai tiesas sēdē (*lietas 4. lapa*).

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve prasību uzturēja atbilstoši prasības pieteikumā izklāstītajiem faktiem, un lūdza to apmierināt.

Atbildētājas pārstāve tiesas sēdē prasību neatzina, paskaidrojumus sniedz atbilstoši tiesā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem. Lūdza prasību noraidīt.

Liecinieks/pers. D/ tiesas sēdē liecināja, ka šobrīd ir sauszemes transporta apdrošināšanas sertificēts eksperts. Sertifikātu izsniedzis Latvijas transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs. Visu gadu garumā nodarbojies ar transportlīdzekļu ekspertīzēm, kas saistītas ar transportlīdzekļu bojājumiem ceļu satiksmes negadījumos, zādzībām, laupīšanām, viss kuru rezultātā bojāts transportlīdzeklis. Liecināja, ka viņa rīcībā bija nodotas fotogrāfijas, kas atspoguļoja bojājumus un, tās izvērtējot, sniedzis savu viedokli. Izskatot fotogrāfijas, bijis labi redzams bojājumu raksturs visām lietām, proti, riepai, kāpslim un stiklam. Bojātā transportlīdzekļa apskate tiktu veikta, ja būtu kaut kas sarežģītāks, ja rastos papildus jautājumi, ja būtu neskaidrības. Fotogrāfijas atspoguļoja konkrētās lietas. Nebija nepieciešamības braukt un skatīties transportlīdzekli. /pers. D/ norādīja, ka bojājumu raksturs liecina par to, ka tas neatbilst pieteiktā bojājuma sniegtajai informācijai. Vējstikls ir bojāts un jautājumu par to nav. Kaut kādā brīdī tas ir bijis sasists un aizlīmēts ar skoču. Līmlente ļoti labi raksturo, ka tas ir noticis lielu laika periodu atpakaļ, proti, 3-4 mēneši un lenta saulē ir izdegusi. Redzams, ka lenta ir nolietojusies. Tā nav uzlikta, dienu vai trīs dienas iepriekš. Stiklam plīsuma vietās jau uzaudzis organisko vielu slānis. Norādīja, ka ar šāda veida bojājumiem nevar iziet transportlīdzekļa tehnisko apskati. Riepa bijusi bojāta ilgstošā laika periodā. Riepas bojājums nebija tāds, ka būtu svaigs iegriezums, plēsums vai tā būtu uzsprāgusi. Laika gaitā riepa ir bijusi traumēta, jo ekskavators strādā objektā, kur apstākļi ir pasmagi. Riepas plīsums jau ir apbružāts, kas varētu būt radies laiku atpakaļ. Norādīja, ka ar šādu bojājumu tehnisko apskati iziet nevarētu. Kāpšļa bojājums ir nolietojuma rezultāts, jo cilvēks uz tā katru dienu kāpj virsū, līdz ar to tas bojājums ir pilnīgi dabisks. /pers. D/ liecināja, ka, veicot atzinumu, viņam bija pieejami klienta paskaidrojumi. Paskaidrojumos bija teikts, ka bojājumi pamanīti sestdien. Lieciniekam esot grūti pateikt par bojājumu izcelsmi, bet, viņaprāt, ir absolūti skaidrs, ka bojājumi nav radušies vienā brīdī un tas ir neiespējami. /pers. D/ norādīja, ka šobrīd ir galvenais sauszemes transportlīdzekļu tehniskais eksperts AAS "Balta". Amats mainījies martā. Līdz tam bijis tehniskais eksperts. Norādīja, ka konkrētajā gadījumā tika izvērtēti bojājumi, tad ir cits produkts. Biroja viedoklis ir, ka zīmogu var izmantot līdzīgos pasākumos – novērtējot, aprēķinot un tam līdzīgi. Šis nav tas produkts, kur jāveic apskate. Bojājuma datums bija norādīts 1. oktobris, bet tas neesot būtiski. Būtiski esot tas, ka visi bojājumi pamanīti sestdien, taču liecinieks uzskata, ka tas tā nevarēja būt. Visus trīs bojājumus varēja ieraudzīt sestdien no rīta, bet tie nav radušies 1. oktobrī. Kā sapratis liecinieks, tad klients bildes taisījis uzreiz pēc negadījuma. Paskatoties uz bildēm, nevarēja pateikt, kad tās ir uzņemtas. Lieciniekam bija informācija, ka bildes uzņemtas tajā dienā, kad pamanīti bojājumi. Tehniskā apskate transportlīdzeklim bija taisīta vasarā. Liecinieks norādīja, ka viņam nav pieejas CSDD datu bāzei, lai pārbaudītu, kad tieši ir izieta tehniskā apskate. No fotoattēla redzams, ka transportlīdzekļa tehniskā apskate ir izieta. Uz stikla uzlīmētā līmlente bija nolietojusies. Bojājumiem bijis vismaz mēnesis.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96. panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190. panta otro daļu tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem prasījumiem, kas sastāda prasības priekšmetu, un tikai tādā apjomā, kādā tie izspriesti tiesas sēdē, tiesai izskatot lietu pēc būtības. Tiesa var apspriest prasījumu pamatotību vai nepamatotību, ņemot vērā faktus un apstākļus, kurus puses norādījušas kā prasības vai iebildumu pamatu.

Tā kā puses īsteno savas procesuālās tiesības sacīkstes formā kā to noteic Civilprocesa likuma 10. pants, tad „ [..] pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas, un vienīgi šie dati ir nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē" (*sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata.- Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lp.*). Šāds atzinums ir izdarīts arī Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 30. decembra spriedumā lietā Nr. SKC-328/2016.

Lietā nepastāv strīds, ka 2016. gada 25. augustā starp prasītāju kā apdrošinājuma ņēmēju un atbildētāju kā apdrošinātāju tika noslēgts apdrošināšanas līgums (speciālās tehnikas apdrošināšanas polise Nr.) par ekskavatora /TL marka/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, šasijas Nr. /šasijas numurs/, izlaides gads 2006, apdrošināšanu, ar nosacījumu, ka apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi Nr. 04 un speciālās tehnikas

apdrošināšanas noteikumi Nr. 1403.05 ir apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa (*lietas 10.-16. lapa*). Polises darbības laiks no 2016. gada 25. augusta plkst. 8.57 līdz 2017. gada 24. augustam.

Civillikuma 1587. pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Lietā nav strīda par to, ka 2016. gada 25. augustā starp pusēm noslēgtais apdrošināšanas līgums ir atzīstams par tiesīgi noslēgtu.

Prasītāja norādījusi, ka apdrošināšanas līguma darbības laikā ekskavators bija bojāts un prasītāja 2016. gada 3. oktobrī vērsās pie atbildētājas ar pieteikumu zaudējumu atlīdzībai, taču atbildētāja atteikusi izmaksāt prasītājai apdrošināšanas atlīdzību.

Ar atbildētājas 2016. gada 29. novembra paziņojumu apstiprinās, ka prasītājai ir atteikts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Paziņojumā norādīts, ka izvērtējot sniegto informāciju, iesniegtos foto attēlus un bojājumu raksturu, atbildētāja secinājusi, ka ir sniegta nepatiesa informācija par bojājumu iegūšanas apstākļiem. Pieteiktie bojājumi ir dažāda rakstura un ir radušies ilgstošā laika periodā, tehnikas ekspluatācijas laikā līdz apdrošināšanas polises noslēgšanai. Atbildētāja saskaņā ar apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 punktu 7.3.3.2. un 7.4.1. pieņēmusi lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumu (*lietas 17. lapa*).

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1. panta 4. punkts nosaka, ka apdrošināšanas gadījums ir ar apdrošināto risku cēloņsakarīgi saistīts notikums, kuram iestājoties paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa atbilstoši apdrošināšanas līgumam. Savukārt šī panta 5. punkts nosaka, ka apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības un apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam, savukārt atbilstoši 13. punktam apdrošinātais risks ir apdrošināšanas līgumā paredzētais no apdrošinātā gribas neatkarīgs notikums, kura iestāšanās iespējama nākotnē.

Konkrētās prasības priekšmets ir prasītāja tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību. Šīs prasības priekšmeta robežās tiesai jāizlemj, vai atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir pamatots ar likumu un vai ir pierādīti apstākļi, uz kuriem balstīts atteikums.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta pirmā daļa nosaka, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību līgumā noteiktajai personai. Minētā panta piektā daļa noteic, ka apdrošinātājam ir tiesības pēc apdrošinātā riska iestāšanās pārbaudīt, kā apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ir ievērojis apdrošināšanas līguma noteikumus. Savukārt saskaņā ar šī panta sestajā daļā noteikto apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Tāpat arī šā likuma 12. panta ceturtajā daļā noteikts, ka apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā minēto saistību izpildes izņēmuma gadījumā.

No likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta otrās daļas 1. un 2. punktiem, 24. panta sestās daļas un 12. panta izriet, ka apdrošinātāja pienākums ir atklāt atteikuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību motīvus, kas ir balstīti uz apdrošinātāja pārbaudītiem pierādījumiem.

No lietas materiālos esošās speciālās tehnikas apdrošināšanas polises Nr. redzams, ka ekskavatoram /TL marka/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, veikta visu risku apdrošināšana (*lietas 10. lapa*). Atbilstoši Speciālās tehnikas apdrošināšanas noteikumu Nr. 1403.05 2.1. punkta definīcijai visu risku apdrošināšanas gadījumos tiek apdrošināts jebkāds apdrošināšanas objekta pēkšņs un neparedzēts fiziska bojājuma, bojāejas, zādzības vai laupīšanas gadījums, ievērojot šo noteikumu 7. punktā noteiktos izņēmumus.

Kā viens no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamatiem norādīts Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3.2. punktā noteiktais pamatojums.

Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.3.3. punktā noteikts, ka apdrošinātā pienākums ir atmaksāt saņemto apdrošināšanas atlīdzību vai tās daļu apdrošinātājam, ja: iestājies minēto noteikumu 7.3.3.2. punktā noteiktais gadījums, proti, ja apdrošinājuma ņēmējs vai apdrošinātais ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ sniedza apdrošinātājam nepatiesu informāciju par apdrošināto objektu vai apdrošinātā riska iestāšanās apstākļiem.

Tiesa atzīst, ka minēto atteikuma pamatojumu nevar attiecināt uz konkrēto gadījumu, jo lietas izskatīšanas gaitā netika iesniegti pierādījumi, ka prasītājai būtu bijusi izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība, vai tās daļa.

No atbildētājas sniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, kā arī atbildētājas pilnvarotās pārstāves tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka iepriekš minētais atteikuma pamatojums norādīts kļūdaini, norādot atteikuma punktu 7.3.3.2. punkta 7.3.2. vietā, jo punkts 7.3.3.2. attiecināms uz gadījumu, kad lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu vai atteikumu vēl nav pieņemts, un nosaka, ka apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākumi pēc apdrošinātā riska iestāšanās ir iesniegt apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, norādot patiesas ziņas par apdrošināšanas gadījumu.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta septītā daļa nosaka, ja apdrošinātājs pieņēmis lēmumu par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, tas 10 dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta apdrošinājuma ņēmējam un apdrošinātajam motivētu rakstveida paziņojumu.

Tiesas ieskatā no minētās likuma normas izriet, ka apdrošinātāja paziņojumā ir jābūt ietvertam pamatojumam apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumam, kas nozīmē, ka tajā ir jānorāda arī likuma vai Apdrošināšanas noteikumu punkti, pamatojoties uz kuriem ir pieņemts konkrētais lēmums par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, lai apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātājs zinātu un saprastu kāpēc ir pieņemts šāds lēmums, kā arī varētu izvērtēt šī lēmuma pārsūdzības nepieciešamību. Līdz ar to tiesa atbildētājas pilnvarotās pārstāves argumentu par pārrakstīšanās kļūdas ieviešanos atteikumā vērtē kritiski. Tiesa atzīst, ka prasītājas pilnvarotā pārstāve pamatoti atsaukusies uz judikatūru, proti, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017. gada 4. jūlija spriedumu lietā Nr. SKC-243/2017, kurā norādīts, ka tiesas procesā strīdā par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību nav pieļaujama apdrošinātāja atsaukšanās uz apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamatojumā nenorādītiem argumentiem.

Kā otrs apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamats norādīts Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.4.1. punkts, kas nosaka apdrošinātāja tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis kādu no šajā apdrošināšanas līgumā noteiktajiem pienākumiem.

Saskaņā ar likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 5. panta pirmo daļu, noslēdzot apdrošināšanas līgumu, apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā pienākums ir sniegt visu apdrošinātāja pieprasīto informāciju par apstākļiem, kas nepieciešama apdrošinātājam apdrošinātā riska iestāšanās iespējamības novērtēšanai un ir svarīga, slēdzot apdrošināšanas līgumu. Puses arī Apdrošināšanas līguma vispārējo noteikumu Nr. 04 7.1.1. un 7.1.2. punktā ir vienojušās, ka apdrošinājuma ņēmējam, noslēdzot apdrošināšanas līgumu, ir pienākums pirms līguma noslēgšanas sniegt apdrošinātājam visu apdrošinātāja pieprasīto informāciju, kas nepieciešama riska izvērtēšanai, kā arī nodrošināt apdrošinātājam vai tā noteiktam ekspertam iespēju veikt apdrošināšanas objekta apskati [..], informēt apdrošinātāju par visiem faktoriem, kas ietekmē apdrošinātā riska iestāšanās iespējamību [..].

Atbildētājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka apdrošinājuma ņēmēja galvenais un primārais pienākums ir norādīt patiesas ziņas par apdrošināšanas gadījumu. Nepatiesu ziņu sniegšana par traktortehnikas bojājumu rašanās apstākļiem ir tulkojama kā rupja neuzmanība. Prasītājas ieskatā atbildētāja nav norādījusi, kādā veidā no prasītājas puses izpaudusies nepatiesu ziņu sniegšana. Prasītājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka ekskavatoram konstatētie bojājumi būtu bijuši jau pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas.

Savukārt atbildētājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka nepatiesu ziņu sniegšana no prasītājas puses izpaudusies tādā veidā, ka prasītāja sniedza nepatiesas ziņas par traktortehnikas bojājumu rašanās apstākļiem, kas tulkojama kā rupja neuzmanība no prasītājas puses, norādot, ka

priekšnosacījums apdrošināšanas atlīdzības izmaksai ir notikums, nejaušs gadījumus, nevis kādas mantas lietošanas neatvairāmas sekas. Tiesa šādu atbildētājas atteikuma argumentāciju uzskata par nepamatotu.

Tiesa piekrīt prasītājas pilnvarotās pārstāves argumentam par to, ka atbildētāja atteikumā izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību nav norādījusi, kā izpaužas apdrošināšanas ņēmēja rupja neuzmanība.

Lietas materiālos esošajā e-pasta sarakstē starp SIA "olSem" un AAS "Balta" prasītājas valdes loceklis /pers. H/ paziņojis atbildētājai par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos, norādot, ka " Sestdien objektā pamanīju ekskavatora stikla, riepas un kāju palikņa bojājumu. Uzzvanīju apdrošināšanas brokerim, lika uztaisīt fotogrāfijas. Pirmdien no rīta salaboju riepu, ieliekot jaunu kameru-riepa atradās uz priekšējā tilta labās puses riteņa. Pārliku salaboto riepu uz aizmugurējo tiltu, jo šīs riepas svara indekss nenodrošina pietiekošu kravas noslodzi. Kad apskatīju pārējos defektus, pamanīju priekšējā vējstikla un kāju palikņa (kāpšļa) bojājumu. Uz doto brīdi ekskavātoram ir ielikts stikls no cita ekskavātora, kurš ir jāatdod tiklīdz saņemšu jaunu, jo bez stikla nevar pastrādāt" (*lietas 46. lapa*).

No iesniegtās e-pasta sarakstes tiesa nekonstatē, ka prasītāja būtu sniegusi kādas nepatiesas ziņas, gluži pretēji prasītāja paziņojusi par apdrošināšanas gadījuma iestāšanos un izpildījusi apdrošināšanas brokera dotos norādījumus attiecībā uz bojājumu fiksēšanu ar fotogrāfijām, nosūtot tās atbildētājai.

Kā tika noskaidrots tiesas sēdē, un lietā par to nepastāv strīds – apdrošinātā ekskavatora bojājumi atbildētājai tika pieteikti 2016. gada 3. oktobrī. Minēto apstiprina arī citi lietā esošie pierādījumi – 2016. gada 3. oktobra SIA "Eks KV noma" brīdinājums par darba drošības neizpildi, kas adresēts prasītājai un kurā norādīts, ka 2016. gada 3. oktobrī tika konstatēts, ka SIA "olSem" piederošajam ekskavatoram /TL marka/, ar valsts numurzīmi /reģistrācijas numurs/, priekšējā stikla bojājums, kas neatbilst darba drošības noteikumiem (*lietas 20. lapa*).

Tiesas sēdē tika noskaidrots, ka ekskavatoram 2016. gada augustā tika veikta valsts tehniskā apskate. Minēto faktu tiesas sēdē atbildētājas pilnvarotā pārstāve neapstrīdēja. No lietas materiālos esošajiem pierādījumiem secināms, ka nākošā valsts tehniskā apskate ekskavatoram jāveic līdz 2017. gada augustam (*lietas 21. lapa*). Līdz ar to uzskatāms, ka uz 2016. gada augustu ekskavatoram nebija tādu bojājumu, kas būtu par šķērsli, lai veiksmīgi izietu transportlīdzekļa tehnisko apskati.

Tiesa atzīst, ka atbildētājas iesniegtais 2016. gada 28. novembra eksperta atzinums atlīdzību lietā Nr. (*lietas 48.-51. lapa*) nav atzīstams par eksperta atzinumu Civilprocesa likuma 121. panta un 124. panta izpratnē un tiek vērtēts kā jebkurš pierādīšanas līdzeklis lietā. Eksperta atzinumu sagatavojis sauszemes transportlīdzekļu tehniskais eksperts /pers. D/. Minētais eksperts izdarījis secinājumus, ka ekskavatoram /TL marka/, ar valsts numurzīmi /reģistrācijas numurs/, bojājumi radušies ilgākā laika periodā tā ekspluatācijas laikā un neatbilst klienta pieteiktajiem apstākļiem. Kā tika konstatēts tiesas sēdē, tad fotoattēli ir uzņemti 2016. gada novembra sākumā, tas ir, mēnesi pēc konstatētajiem bojājumiem un eksperta atzinums, pamatojoties uz atsūtītajiem fotoattēliem, sagatavots 2016. gada 28. novembrī, kas ir nepilnus divus mēnešus pēc atlīdzības pieteikuma saņemšanas. Līdz ar to nav izslēgts, ka eksperta atzinumā norādītās nolietojuma pazīmes varēja rasties laika periodā no 2016. gada 3. oktobra, kad tika pamanīti bojājumi, līdz brīdim, kad atbildētāja pieprasīja prasītājai iesniegt transportlīdzekļa bojājumu fotoattēlus.

Atbilstoši Speciālās tehnikas apdrošināšanas noteikumu Nr. 1403.05 10.2. punktam ne vēlāk kā 1 (vienas) darba dienas laikā pēc atlīdzības pieteikuma iesniegšanas dienas apdrošinātajam jānodrošina apdrošinātāja pārstāvim iespēja veikt notikuma vietas un katra bojātā un bojā gājušā apdrošināšanas objekta apskati, kā arī jādod iespēja veikt izmeklēšanu jebkuru zaudējuma rašanās cēloņu un apjoma noteikšanai. Savukārt minēto noteikumu 10.3. punkts noteic, ka pēc notika vietas apskates apdrošinātāja pārstāvis sastāda noteiktas formas apskates protokolu par konstatētajiem zaudējumiem, kā arī sniedz norādījumus, kuru izpilde apdrošinātajam ir obligāta.

Kā tika konstatēts tiesas sēdē, atbildētājas pārstāvis nav veicis bojātā apdrošināšanas objekta apskati, nav sastādījis apskates protokolu par konstatētajiem zaudējumiem. Tiesa atzīst, ka eksperta atzinumā norādītais, ka bojājumi radušies ilgākā laika periodā tā ekspluatācijas laikā un neatbilst klienta pieteiktajiem apstākļiem, uzskatāms tikai par pieņēmumu, jo, kā to tiesas sēdē norādīja liecinieks /pers. D/, viņš bojāto transportlīdzekli pats nav apskatījis un vadījies vien no iesūtītajiem fotoattēliem un paskaidrojuma par bojājumu rašanās apstākļiem. Tādējādi uzskatāms, ka atbildētāja nav izpildījusi viņai ar Speciālās tehnikas apdrošināšanas noteikumiem Nr. 1403.05 uzliktos pienākumus. Turklāt tiesa minēto atzinumu vērtē kritiski, jo /pers. D/ sastāv darba attiecības ar atbildētāju, ir tās galvenais sauszemes transportlīdzekļu tehniskais eksperts.

Ņemot vērā pierādījumus lietā, tiesa atzīst, ka atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītāja kā apdrošinājuma ņēmēja ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ sniegusi nepatiesu informāciju vai atteikusies sniegt apdrošinātāja pieprasīto informāciju.

Tiesas skatījumā prasītāja pamatoti atsaucas uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014. gada 14. februāra spriedumu lietā Nr. SKC-17/2014, kas nosaka pierādīšanas pienākuma sadalījumu starp apdrošināto un apdrošinātāju. Augstākā tiesa norādījusi, ka apdrošinātāja aizdomas vai šaubas nedod tam tiesības atkāpties no tiesīgi noslēgta līguma izpildes. Tikai uz likumā vai līgumā tieši tam paredzētiem pamatiem apdrošinātājs var atteikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. Apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošinājuma līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību (likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta sestā daļa). Arī lietā Nr. SKC-311/2016 Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2016. gada 13. oktobra spriedumā atzinis, ka tādu apstākļu, kas atbrīvo apdrošinātāju no pienākuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, pierādīšanas pienākums gulstas uz apdrošinātāju.

Ņemot vērā visu iepriekš norādīto, tiesa atzīst, ka atbildētāja, atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta sestajā daļā noteiktajam, nav pierādījusi apstākļus, kas atbrīvo atbildētāju no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Turklāt tiesa atzīst, ka atbildētājas atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24. panta septītajai daļai, nevar atzīt par motivētu. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, tiesa uzskata, ka ir pierādīts, ka ir iestājies apdrošināšanas gadījums un atbildētājas pienākums ir izmaksāt prasītājai apdrošināšanas līgumā noteikto apdrošināšanas atlīdzību.

Atbilstoši likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 35. pantā norādītajam izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nevar pārsniegt apdrošinātajam apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus.

Apdrošināšanas līgumā norādīta transportlīdzekļa apdrošinājuma summa – 27000 EUR un pašrisks bojājumiem – 350 EUR.

No lietas materiālos esošajiem pierādījumiem izriet, ka prasītāja par ekskavatora remontu ir veikusi samaksu SIA "Ošukalns" 1012,07 EUR apmērā (*lietas 19. lapa*).

Prasītāja prasības pieteikumā un arī tiesas sēdē lūdza piedzīt apdrošināšanas atlīdzību prasības pieteikumā ietvertajā parāda summas aprēķinā norādītajā apmērā – 486,43 EUR (transportlīdzekļa remonta vērtība 836,43 EUR (bez PVN) – pašrisks 350 EUR = 486,43 EUR). Atbildētāja aprēķinu nav apstrīdējusi. Tiesa atzīst, ka aprēķins ir pareizs un prasība ir apmierināma pilnībā, piedzenot no atbildētājas par labu prasītājai apdrošināšanas atlīdzību 486,43 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. pantu prasītājai atlīdzināmi tiesas izdevumi: valsts nodeva 72,96 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,20 EUR. Minētie izdevumi piedzenami no atbildētājas par labu prasītājai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 EUR, atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30% no prasījumu apmierinātās daļas. Savukārt Civilprocesa likuma 44. panta ceturtā daļa noteic – ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi

advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50% no Civilprocesa likuma 44. panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra. Lietā iesniegts 2017. gada 9. jūnija zvērinātas advokātes Jeļenas Alfejevas izsniegts rēķins Nr. 336/2017 par summu 302,50 EUR apmērā un minēto izdevumu samaksas apliecinājums (*lietas 26., 27. lapa*). Rēķinā norādīts pakalpojumu sniegšanas veids – prasības pieteikuma sagatavošana un darbības 1. instances tiesā.

Tā kā prasība civillietā Nr. C07053217 atzīstama par mantiska rakstura prasību un prasības summa ir 486,43 EUR, tad 30% procenti no prasības summas ir 145,93 EUR. Ņemot vērā Civilprocesa likuma 44. panta ceturtajā daļā iekļautos ierobežojumus ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzināšanai, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenami izdevumi par advokāta palīdzību 72,96 EUR (50% no 145,93 EUR) apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195. pantā noteiktajam, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda cita starpā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst prasītājas tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 44. panta pirmo daļu, 93., 97., 193., 194., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt prasību pilnībā.

Piedzīt no apdrošināšanas akciju sabiedrības "BALTA", reģistrācijas Nr. 40003049409, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "olSem" apdrošināšanas atlīdzību 486,43 EUR (četri simti astoņdesmit seši *euro* un 43 centi) un tiesāšanās izdevumus: valsts nodevu 72,96 EUR (septiņdesmit divi *euro* un 96 centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR (trīs *euro* un 20 centi) un ar lietas vešanu saistītos izdevumus 73,03 EUR (septiņdesmit trīs *euro* un 3 centi).

Noteikt atbildētājiem sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2017. gada 2. oktobra, iesniedzot apelācijas sūdzību Aizkraukles rajona tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese S.Vikentjeva